

नेपाली पाठ्यपुस्तकको निबन्ध विधामा प्रयुक्त तत्सम शब्दहरूको अध्ययन

९५

शोधार्थी

छत्रकुमारी याखा

क्याम्पस क्रमाङ्क र शैक्षिक वर्ष : १६२ (२०६८/०६९)

त्रि.वि. दर्ता नं. ३६८०५-९४

दोस्रो वर्षको परीक्षा क्रमाङ्क (वर्ष) २१८००३१

नेपाली शिक्षा विषयमा स्नातकोत्तर उपाधिका निमित्त प्रस्तुत शोधपत्र

शोधपत्र पेश गरेको मिति

वि.सं : २०७४।०५।१५

इ.सं. ३१ अगस्ट, २०१७

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

शिक्षाशास्त्र सङ्काय

जनता बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली शिक्षा विभाग

इटहरी, सुनसरी

शोधपत्र भाइभा भएको मिति

वि.सं : २०७४।०८।१७

इ.सं. २ डिसेम्बर, २०१७

स्वयम् घोषणा

यस शोध कार्यमा कसैका सामग्री अनाधिकृत रूपमा प्रयोग गरिएको छैन । प्रस्तुत शोधपत्र अन्य उपाधि वा प्रयोजनका लागि प्रयोग गरिएको छैन । यस्तो गरिएको पाइएमा नियमानुसार गरिने जुनसुकै किसिमको प्रक्रिया मेरा लागि मान्य हुने प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछु ।

मिति : वि.सं. २०७४/०५/१५

इ.सं. : ३१ अगस्ट २०१७

शोधार्थी

.....
छत्रकुमारी याखा

जनता बहुमुखी क्याम्पस

इटहरी, सुनसरी
स्थापित : २०४५

१०२५ - ५८१३००
५८००६४

(त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त)
व्यवस्थापन, मानविकी तथा शिक्षाशास्त्र सङ्काय

प.सं.
च.नं.

मिति: २०७४।०५।१५

सिफारिस-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय अन्तर्गत जनता बहुमुखी क्याम्पस एम.एड. दोस्रो वर्षका छात्रा छत्रकुमारी याखाले मेरा निर्देशनमा तयार पार्नु भएको नेपाली पाठ्यपुस्तकको निबन्ध विधामा प्रयुक्त तत्सम शब्दहरूको अध्ययन शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र नेपाली शिक्षा स्नातकोत्तर उपाधिका निमित्त उपयुक्त भएकाले यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि विभाग समक्ष सिफारिस गर्दछु।

मिति: वि.सं. : २०७४।०५।३०

इ.सं. : १५ सेप्टेम्बर २०१७

उपप्रा. मदनराज बराल
(शोध निर्देशक)
जनता बहुमुखी क्याम्पस
इटहरी, सुनसरी
नेपाली शिक्षा विभाग

जनता बहुमुखी क्याम्पस

इटहरी, सुनसरी

स्थापित : २०४५

(त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त)

व्यवस्थापन, मानविकी तथा शिक्षाशास्त्र सङ्काय

१०२५ - ५८१३००

५८००६४

प.सं.
च.नं.

मिति:- २०७४/०८/१६

स्वीकृत पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत जनता बहुमुखी क्याम्पस, इटहरी नेपाली शिक्षा विभागका स्नातकोत्तर तहका शोधार्थी छत्र कुमारी याखाले ने.पा. शि. ५९८ पाठ्यांशको प्रयोजनका लागि तयार पार्नुभएको नेपाली पाठ्यपुस्तकको निबन्ध विधामा प्रयुक्त तत्सम शब्दहरूको अध्ययन शीर्षकको शोधपत्र नेपाली शिक्षा स्नातकोत्तर तहका लागि उपयुक्त देखिएकाले मूल्याङ्कनका निमित्त स्वीकृत गरिएको छ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

नाम थर :

हस्ताक्षर :

मदनराज बराल

उप-प्राध्यापक

(विभागीय प्रमुख)

प्रा.डा. पारसमणि भण्डारी

(बाह्य परीक्षक)

विश्वविद्यालय क्याम्पस,

कीर्तिपुर, काठमाडौं।

मदनराज बराल

उप-प्राध्यापक

(शोध निर्देशक)

मिति : वि.सं. : २०७४/०८/१६

इ.सं. : डिसेम्बर २, २०१७

कृतज्ञताज्ञापन

प्रस्तुत नेपाली पाठ्यपुस्तकको निबन्ध विधामा प्रयुक्त तत्सम शब्दहरूको अध्ययन त्रिभुवन विश्वविद्यालय जनता बहुमुखी क्याम्पस, इटहरी, सुनसरी शिक्षाशास्त्र सङ्काय, नेपाली भाषा शिक्षण विभाग स्नातकोत्तर तह (एम.एड.) द्वितीय वर्षको (नेपा.शि. ५९८) पाठ्यांशको परिपूर्तिको लागि तयार पारिएको हो ।

यो शोध पत्र आदरणीय गुरु मदनराज बरालज्यूको कुशल निर्देशनमा मैले तयार पारेकी हुँ । आफ्नो विविध कार्य व्यस्तताका बावजुत पनि निर्देशन दिनु हुने शोध निर्देशक आरणीय गुरुप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । त्यसैगरी शोधप्रस्तावलाई स्वीकार गरी शोधकार्य गर्न अवसर प्रदान गर्नुहुने विभागीय प्रमुख उपप्रा. मदनराज बरालप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । त्यसैगरी सहप्रा. नवीनराज शर्मा, सहप्रा. तीर्थराज भट्टराईप्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । त्यस्तै पुस्तकालयका नारायण धमला लगायत प्रशासनका सम्पूर्ण कर्मचारीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

प्रस्तुत शोध कार्य पूर्णताका लागि प्राविधिक एवम् सैद्धान्तिक आवश्यक सामग्री सङ्कलन, सल्लाह, सुझाव, सहयोगका लागि महत्वपूर्ण सहयोग पुऱ्याउनु हुने मेरा सम्पूर्ण गुरुहरूप्रति सधैं आभारी छु । साथै मेरो उन्नति र प्रगति सदैव चाहनु हुने मेरा सम्पूर्ण शुभचिन्तकहरूप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

प्रस्तुत शोधपत्रको टाइप, सेटिङ तथा बेन्डिङमा सहयोग गर्ने सौजन्य डेस्कटप बिर्तामोडकी मैया बराललाई धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । अन्त्यमा मेरो यो शोधपत्रको मूल्याङ्कनका लागि विभागसमक्ष पेश गर्दछु ।

मिति : वि.सं. २०७४/०५/१४

इ.सं. १ सेप्टेम्बर २०१७

शोधार्थी

छत्रकुमारी याखा

शोधसार

- शोध शीर्षक : नेपाली पाठ्यपुस्तकको निबन्ध विधामा प्रयुक्त तत्सम शब्दहरूको अध्ययन
- शोध निर्देशक : उपप्रा. मदनराज बराल
- शोधार्थी : छत्रकुमारी याखा
- क्याम्पस विभाग : जनता बहुमुखी क्याम्पस, इटहरी, सुनसरी, नेपाली शिक्षा विभाग
- शैक्षिक वर्ष : २०६८/०६९
- पृष्ठ सङ्ख्या : ६१
- अध्याय सङ्ख्या : पाँच
- समस्या कथन : निबन्ध विधामा प्रयुक्त तत्सम शब्दको बनोट, अवस्था र आवृत्तिको अध्ययन गर्नु समस्याको कथन रहेको छ ।
- उद्देश्य : निबन्ध विधामा प्रयुक्त तत्सम शब्दको बनोट, अवस्था र आवृत्तिको विश्लेषण गर्नु रहेको छ ।
- शोधविधि : पुस्तकालयीय अध्ययन विधि तथा अन्तर्वार्ता विधि
- निष्कर्ष : तत्सम शब्दले भाषालाई दुर्वोध्य र क्लिष्ट बनाउँछ । त्यसको अध्ययन गर्नाले कक्षा ९ र १० मा अध्ययन विद्यार्थीहरूमा निबन्ध लेखनको स्तर वृद्धि हुने कुरा उल्लेख गरिएको छ ।

विषय सूची

विषय	पृष्ठ
अध्याय एक : शोध परिचय	
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्या कथन	११
१.३ अध्ययनको औचित्य	१२
१.४ अध्ययनको उद्देश्य	१२
१.५ अध्ययनको सीमाङ्कन	१३
१.६ पारिभाषिक शब्दहरू	१३
अध्याय दुई : पूर्व कार्यको समीक्षा र धारणात्मक संरचना	
२.१ पूर्व कार्यको समीक्षा	१४
२.२ पूर्व कार्यको उपयोगिता/कार्यान्वयन	१५
२.३ सैद्धान्तिक र धारणात्मक संरचना	१५
अध्याय तीन : अध्ययनको प्रक्रिया	
३.१ अध्ययनको संरचना	१६
३.२ जनसङ्ख्या नमूना	१६
३.३ नमूना छनौट प्रक्रिया	१६
३.४ तथ्याङ्क सङ्कलनका साधनहरू	१६
३.५ तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया	१७
३.६ तथ्याङ्क विश्लेषण र व्याख्या	१७
अध्याय चार : तत्सम शब्दको व्याख्या र विश्लेषण	
४.१ म को हुँ निबन्ध	१८
४.२ जैविक खेती	२५
४.३ जयभोलि	३३
४.४ मिथिला चित्रकला	३८
४.५ यन्त्रमानव	४७

अध्याय पाँच : निष्कर्ष र सुभाव

५८-६१

५.१ निष्कर्ष	५८
५.२ सुभावहरू	५९
५.३ उपयोगिता	५९
५.३.१ कार्यान्वयन तह	६०
५.३.२ नीति निर्माण तह	६०
५.३.३ भावी अनुसन्धान	६१

सन्दर्भसूची

सङ्क्षिप्त सूची

संक्षिप्त रूप	पूर्ण रूप
इ.सं.	: इस्वी संवत्
डा.	: डाक्टर
ने.रा.प्र.प्र.	: नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
ने.वृ.श.	: नेपाली वृहत्त शब्दकोष
पृ.सं.	: पृष्ठ संख्या
प्र.नं.	: प्रश्न नम्बर
प्रा.लि.	: प्राइभेट लिमिटेड
प्रा.	: प्राध्यापक
ने.पा.शि.	: नेपाली शिक्षा शास्त्र संकाय
वि.सं.	: विक्रम संवत्
स.	: सदस्य
त्रि.वि.	: त्रिभुवन विश्वविद्यालय

चिन्ह सूची

\leq	अल्प विराम
()	गौण सङ्केत
	पूर्ण विराम
-	योजक
/	विभाजक
:	सापेक्ष